

**Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Arte
Catedra de psihologie**

CURRICULUM

la unitatea de curs

ASISTENȚA PSIHOLAGICĂ A PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

(denumirea unității de curs)

Ciclul I - studii superioare de licență

Codul și denumirea domeniului general de studii: 031 Științe sociale și comportamentale

Codul și denumirea specialității: 0313.1 Psihologie

Forma de învățământ: Învățământ cu frecvență

Autor:

Asist.univ., Natalia GUȚU

(titlu didactic, titlu științific Prenume NUME)

BALȚI, 2018

Discutat și aprobat la ședința Catedrei de psihologie

Procesul-verbal nr. 8 din 27.03.18

Șefa Catedrei de psihologie

(semnătura)

Conf.univ., dr., Silvia Briceag

(titlu didactic, titlu științific Prenume NUME)

Discutat și aprobat la ședința Consiliului Facultății de Științe ale Educației, Psihologie și Arte,

Procesul-verbal nr. 7 din 24.05.2018

Decanul Facultății de Științe ale Educației, Psihologie și Arte

_____ Conf.univ., dr., Lora Ciobanu

(semnătura)

(titlu didactic, titlu științific Prenume NUME)

1. Informații de identificare a cursului

Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Arte

Catedra de psihologie

Domeniul general de studii: 031 Științe sociale și comportamentale

Domeniul de formare profesională la ciclul I: Psihologie

Denumirea specialității / programului de master: Psihologie

Administrarea unității de curs: Asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități
(denumirea unității de curs)

Codul unității de curs / modulului	Credite ECTS	Total ore	Repartizarea Orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
			curs	seminarii	laborator	studiu individual		
S.03.O.135	4	120	30	30	-	60	ex	rom

Anul de studii și semestrul în care se studiază: Anul II, semestrul IV.

Statutul: disciplină obligatorie.

2. Integrarea cursului în programul de studii

Asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități se constituie ca disciplină, care întregeste pregătirea profesională a studenților la specialitatea Psihologie. Cursul dat are menirea de a diversifica pregătirea profesională a viitorilor psihologi prin propunerea informației cu referință la profilul psihologic al persoanelor cu dizabilități și a specificului de intervenție psihologică.

În cadrul cursului studenții urmează să însușească conceptele fundamentale în domeniul asistenței psihologice a persoanelor cu dizabilități, particularitățile dezvoltării psihice a persoanelor cu diferite deficiențe, mecanismele dezvoltării compensatorii, tipurile și specificul psihodiagnosticului și a recuperării persoanelor date. Disciplina scoate în evidență problemele psihologice, psihosociale cu care se confruntă persoanele cu dizabilități și impactul acestora asupra dezvoltării personalității, rolul și importanța asistenței psihologice a persoanelor cu dizabilități.

3. Competențe prealabile: Pentru a studia acest curs studenții trebuie să posede competențe de identificare a particularităților de personalitate, a particularităților proceselor/stărilor psihice la persoanele cu deficiențe și utilizarea lor în activitatea profesională, evaluarea persoanelor, elaborarea programelor de intervenție psihologică.

4. Competențe dezvoltate în cadrul cursului

CP1. Operarea cu concepte fundamentale în domeniul psihologiei și utilizarea acestora în comunicarea profesională.

CP3. Evaluarea critică a situațiilor problematice și a soluțiilor posibile în psihologie.

CP4. Evaluarea psihologică a individului, grupului și organizației.

CP5. Proiectarea și realizarea intervențiilor psihologice.

CP6. Relaționarea și comunicarea interpersonală specifică domeniului psihologiei prin valorificarea informațiilor, vizând varii contexte socio-umane și de identitate națională..

CT3. Identificarea oportunităților de formare continuă și valorificarea eficientă a resurselor și tehnicilor de învățare pentru propria dezvoltare.

5. Finalitățile cursului:

La finalul studierii disciplinei studentul va fi capabil:

- Să cunoască particularitățile dezvoltării psihice a persoanelor cu dizabilități;
- Să înțeleagă specificul problemelor psihosociale a persoanelor cu dizabilități;
- Să explice faptele și mecanismelor comportamentale manifestate de către persoanele cu dizabilități;
- Să elaboreze profilului psihocomportamental a persoanelor cu dizabilități;
- Să proiecteze strategii de intervenție psihologică în rindul persoanelor cu dizabilități;
- să dezvolte o atitudine responsabilă față de propriul cumportament in mediul profesional;
- să se ngajeze continuu în dezvoltarea sa profesională.

6. Conținutul cursului: Introducere in asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități.

Particularitățile psihice ale persoanelor/copiilor cu dizabilități. Specificul evaluării și intervenției psihologice a persoanele cu dizabilități. Asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități fizice. Asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități mintale. Tulburările de învățare. Tulburările de comportament. Asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități vizuale. Asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități auditive. Asistența psihologică a persoanelor cu tulburări de limbaj. Asistența psihologică a copiilor cu deficiențe multiple/polihandicapul. Autismul. Asistența psihologică a persoanelor cu ADHD.

Distribuirea modulară a cursului

	Unitățile tematice ale cursului	Nr. de ore 30/30	
		Studii cu frecvență la zi	
Tema	Plan (puncte de reper, aplicații practice pentru seminare)	Prelegeri	Seminare
	A) Aspecte generale ale asistenței psihologice a persoanelor cu dizabilități		
1.	Introducere în asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități	4	2
	<p>1.1. Introducere în cursul Asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități.</p> <p>1.2. Date statistice privind situația persoanelor cu dizabilități în Republica Moldova.</p> <p>1.3. Etiologia și clasificarea dizabilităților.</p> <p>1.4. Modelele de bază în asistența psihosocială a persoanelor cu dizabilități.</p> <p>1.5. Psihologul în echipa multidisciplinară.</p> <p>1.5.1. Procesul de integrare a persoanelor cu dizabilități.</p> <p>1.5.3. Rolul psihologului în elaborarea planului educative individualizat.</p> <p>Aplicații practice:</p> <p>1. Elaborarea lanțului logic al conceptelor de bază</p> <p>2. Prezentarea schemei verbal-logice a clasificării/tipurilor dizabilităților după diverse criterii</p> <p>3. Prezentarea avantajelor și dezavantajelor modelului individual/modelului social al asistenței psihosociale a persoanelor cu dizabilități (lucru individual, sinteza cunoștințelor)</p> <p>4. Determinarea problemelor psihosociale cu care se confruntă persoanele cu dizabilități. (Activitate în grup)</p>		
2.	Particularitățile psihice ale persoanelor/copiilor cu dizabilități	4	4
	<p>2.1. Dezvoltarea psihică și învățarea în cazul persoanelor cu dizabilități.</p> <p>2.1.1. Raportul dintre fenomenul de dezvoltare psihică și activitate de dezvoltare la persoanele cu dizabilități.</p> <p>2.1.2. Relația dintre învățare și dezvoltare la copiii/elevii cu diferite categorii de deficiențe.</p> <p>2.2. Dezvoltarea compensatorie.</p> <p>2.3. Specificul relației comunicare - personalitate- comportament la</p>		

	<p>persoanele cu dizabilități.</p> <p>Aplicații practice:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Prezentarea PPT: „Resursele adaptive ale organismului,,</i> 2. <i>Dezbatere cu genericul: „Ce este prioritar pentru păstrarea armoniei interioare a persoanelor cu dizabilități,,</i> 3. <i>Elaborarea mesajelor de sănătate pentru persoanele cu dizabilități.(Activitate in grup)</i> 		
3.	Specificul evaluării și intervenției psihologice a persoanele cu dizabilități	4	2
	<p>3.1 Specificul psihodiagnosticului persoanelor cu dizabilități</p> <p>3.2 3.2. Metodele de examinare psihologică a persoanelor cu dizabilități.</p> <p>3.3. Specificul și tipurile recuperării persoanelor cu dizabilități.</p> <p>Aplicații practice:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.<i>Elaborarea grilei de observare a unui aspect psihocomportamental a copilului cu dizabilități</i> 		
	B) Aspecte particulare ale asistenței psihologice a persoanelor cu dizabilități		
4.	Asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități fizice	2	2
	<p>4.1.Deficiențele fizice: delimități conceptuale.</p> <p>4.2.Etiologia și clasificarea deficiențelor fizice.</p> <p>4.3.Specificul dezvoltării psihice și integrării școlare și sociale a persoanelor cu dizabilități fizice.</p> <p>4.4.Particularitățile personalității persoanelor cu dizabilități fizice.</p> <p>4.5.Asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități fizice.</p> <p>Aplicații practice:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Elaborarea portretului psihocomportamental al persoanelor cu dizabilități fizice.</i> 2. <i>Elaborarea si prezentarea programelor corecțional-dezvoltative pentru persoanele cu dizabilități fizice.</i> 		
5.	Asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități mintale	4	4
	<p>5.1. Caracteristica deficienței de intelect.</p> <p>5.2. Etiologia și clasificarea deficienței de intelect</p> <p>5.3 Structura personalității cu deficiențe de intelect</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sistemul cognitiv • Sistemul comunicațional 		

	<ul style="list-style-type: none"> • Sistemul afectiv-motivațional <p>5.4.. Asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități mintale.</p> <p>Aplicații practice:</p> <p>1. Elaborarea și prezentarea programelor corecțional-dezvoltative pentru persoanele cu dizabilități mintale.</p> <p>2. Elaborarea și prezentarea unui șir de recomandări/sfaturi pentru profesori/părinți în vederea optimizării comunicării cu copiii cu dizabilități mintale.</p>		
6.	Tulburările de învățare	1	1
	<p>6.1. Delimitări conceptuale ale tulburărilor de învățare.</p> <p>6.2. Factorii ce determină dificultățile de învățare.</p> <p>6.3. Asistența psihologică a copiilor cu tulburări de învățare.</p> <p>Aplicații practice:</p> <p>1. Elaborarea lanțului logic al factorilor, cauzelor tulburărilor de învățare</p>		
7.	Tulburările de comportament	1	1
	<p>7.1. Delimitări conceptuale ale tulburărilor de comportament</p> <p>7.2. Cauze și forme ale tulburărilor de comportament</p> <p>7.3. Asistența psihologică a persoanelor cu tulburări de comportament.</p> <p>Aplicații seminare:</p> <p>1. Elaborarea Schema verbal-logică a tulburărilor de comportament. (Activitate în grup)</p> <p>2. Elaborați recomandărilor/sfaturilor pentru profesori/părinți în vederea optimizării comunicării cu copiii cu diferite forme de tulburări de comportament</p>		
8.	Asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități vizuale	2	2
	<p>8.1. Caracteristica generală a deficienței de vedere</p> <p>8.2. Etiologia și clasificarea deficiențelor de vedere</p> <p>8.3. Particularitățile dezvoltării psihice și fizice la deficienții de vedere din perspectiva mecanismelor compensatorii</p> <p>8.4. Particularitățile personalității persoanelor cu dizabilități vizuale.</p> <p>8.5. Asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități vizuale.</p> <p>Aplicații practice:</p> <p>1. Selectarea instrumentelor psihologice în vederea psihodiagnosticului manifestărilor psihologice ale persoanelor cu</p>		

	<p><i>dizabilități vizuale.</i></p> <p>1. <i>Elaborarea portretului psihocomportamental al persoanelor cu dizabilități vizuale.</i></p>		
9.	Asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități auditive	2	2
	<p>9.1. Caracteristica generală a deficienței de auz.</p> <p>9.2. Etiologia, gradele și tipurile deficiențelor de auz.</p> <p>9.3. Particularitățile dezvoltării psihice și fizice la deficienții de auz din perspectiva mecanismelor compensatorii.</p> <p>9.4. Particularitățile personalității persoanelor cu dizabilități auditive.</p> <p>9.5. Asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități auditive</p> <p><i>Aplicații seminar:</i></p> <p>1. <i>Selectarea instrumentelor psihologice pentru determinarea manifestărilor psihologice ale persoanelor cu dizabilități auditive.</i></p> <p>2. <i>Elaborarea portretului psihocomportamental al persoanelor cu dizabilități auditive.</i></p>		
10.	Asistența psihologică a persoanelor cu tulburări de limbaj	2	4
	<p>10.1. Etiologia, clasificarea tulburărilor de limbaj.</p> <p>10.2. Caracteristica tulburărilor de limbaj.</p> <p>10.3. Particularitățile psihice a persoanelor cu tulburări de limbaj.</p> <p>10.4. Particularitățile personalității persoanelor cu tulburări de limbaj.</p> <p>10.5. Asistența psihologică a persoanelor cu tulburări de limbaj</p> <p><i>Aplicații seminar:</i></p> <p>1. <i>Elaborarea profilului psihologic a unui copil cu tulburări de limbaj.</i></p> <p>2. <i>Elaborarea schemei verbal-logice la tema „Tulburările de limbaj.”</i></p> <p>3. <i>Prezentarea PPT: „Tipurile tulburărilor de limbaj.”</i></p>		
11.	Asistența psihologică a copiilor cu deficiențe multiple/polihandicapul. Autismul.	2	4
	<p>11.1. Deficiențele multiple, cauze și forme.</p> <p>11.2. Autismul.</p> <p>11.2.1. Etiologia autismului.</p> <p>11.2.2. Formele autismului.</p> <p>11.2.3. Profilul psihologic a copilului cu autism.</p> <p>11.2.4. Asistența psihologică a copiilor cu autism.</p> <p><i>Aplicații seminar:</i></p>		

	1. <i>Elaborarea portretului psihocomportamental a copilului cu autism.</i> 2. <i>Elaborarea strategiilor de comportare cu copilul autist pentru părinți/pedagogi.</i>		
12.	Asistența psihologică a persoanelor cu ADHD	2	2
	12.2. Caracteristica persoanelor cu ADHD 12.2. Etiologia ADHD 12.3. Formele ADHD 12.4. Asistența psihologică a persoanelor cu ADHD Aplicații seminare: 1. <i>Elaborarea strategiilor de comportare cu copii cu ADHD</i> ✓ pentru părinți ✓ pentru profesori		
		30	30

7. Strategii didactice:

Curs: expunerea, exemplul demonstrativ, dezbateri, sinteza cunoștințelor, descoperire dirijată.

Seminar: dezbateri, clarificare conceptuală, activități de grup, descoperire dirijată, sinteza cunoștințelor, studiu de caz, vizite la centre specializate în asistența persoanelor cu dizabilități, vizionare de filme documentare, prezentare PPT, scheme verbal-logice

8. Lucrul individual dirijat

Timpul total (ore pe semestru) al activităților de studiu individual pretinse studentului (completați cu zero activitățile care nu sunt cerute)					
1.	Descifrarea și studiul notițelor de curs	6	8.	Pregătire prezentări orale	8
2.	Studiu după manual, suport de curs	0	9.	Pregătire examinare finală	6
3.	Studiul bibliografiei minimale indicate	4	10.	Consultații	4
4.	Documentare suplimentară în bibliotecă	8	11.	Documentare pe teren	0
5.	Activitate specifică de pregătire (ore)		12.	Documentare pe INTERNET	8
6.	Realizare teme, referate, eseuri, traduceri	4	13.	Activități de promovare a Stilului de viață pe teren, spit	0
7.	Pregătire lucrări control	4	14.	Prezentări in power point/ buclele informaționale	8
TOTAL ore studiu individual (pe semestru)				60 ore	

9. Evaluare:(*forma,formula,exigente regulament,chestionar pentru proba evaluare finala, tematica tezelor de an*))

Forma de evaluare-examen scris, formula : media evaluarii curente/0,6+ nota ex /0,4=nota finala

BIBLIOGRAFIE

1. **Albu, Adriana.** Asistența psihopedagogică și medicală a copilului deficient fizic / A. Albu, C. Albu ; pref. de Constantin Cucoș. – Iași : Polirom , 2000. – 224 p. – Științele educației. Structuri, conținuturi, tehnici. – ISBN 973-683-583-9.
2. **Andronachi, Nicolae.** Asistența psihopedagogică a familiei care educă un copil cu dizabilități / N. Andronachi, C. Bodorin, V. Maximciuc // Pledoarie pentru educație - cheia creativității și inovării: Materialele conf. șt.-intern., 1-2 noiemb. 2011, Chișinău. – Chișinău, 2011. – P. 84-86.
3. **Asistența psihopedagogică a copiilor cu dizabilități și a familiilor în condițiile educației incluzive** : Ghid practic / A.Racu (coord. șt), C. Borodin, N. Andronache [et al.] ; recenzent: A. Grigoriu, V. Gonța, L. Celan ; Univ. Ped. de Stat „Ion Creangă”, Fac. Psihologie și Psihopedagogie, Spec., Catedra Psihopedagogie Spec. – Chișinău : [S.n.], 2012. – 96 p. – ISBN 978-9975-46-117-7
4. **Bariuțiu, Carmen Costea.** Elemente de consiliere psihologică și psihoterapie a persoanelor cu dizabilități și a familiilor acestora / C. C. Bariuțiu // Psihopedagogie specială : Modele de evaluare și intervenție. – Iași, 2015. – P. 525-575.
5. **Chiperi, N.** Problemele perfecționării ajutorului psihopedagogic copiilor cu nevoi speciale / N. Chiperi // Anale ale Institutului Umanistic Contemporan. – Chișinău, 2007. – Вып.4. - P. 68-75.
6. **Ciobanu, A.** Unele probleme ale consultației psihologice a familiei copilului cu abatere în dezvoltare / A. Ciobanu // Probleme ale științelor socioumane și modernizării învățământului : Conf. șt. anuală a Univ. Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, (14-15 mart. 2007) – Chișinău, 2007. – Vol. 1. – P. 189-194.
7. **Cucer, Angela.** Asistența psihologică în educația copiilor cu nevoi speciale / A. Cucer, E. Furdui // Pledoarie pentru educație - cheia creativității și inovării : Materialele conf. șt.-intern., 1-2 noiemb. 2011, Chișinău. – Chișinău, 2011. – P. 102-106.
8. **Cucer, Angela.** Mecanisme ale intervenției în contextul asistenței psihologice în caz de tulburări emoționale la copiii cu dizabilități / A. Cucer // Psihologie. – 2015. – Nr 1-2. – P. 66-73.
9. **Cucer, Angela.** Particularitățile asistenței psihologice a copiilor cu nevoi speciale / A. Cucer // Conferința științifică națională cu participare internațională „Creșterea impactului cercetării și dezvoltarea capacității de inovare" dedicată aniversării 65 de la fondarea Universității de Stat din Moldova: Științe sociale, 21-22 sept. 2011 : Rez. Comunicărilor. – Chișinău, 2011. – Vol. 2. – P. 200-203.
10. **Danii, Anatol.** Intervenția psihopedagogică în școala incluzivă / A. Danii, D. V. Popovici (coord.), A. Racu. – Chișinău : Univers Pedagogic, 2007. – 231 p. – ISBN 978-9975-48-037-6.
11. **Gherguț, Alois, Neamțu, Cristina,** Psihopedagogie specială. Ghid practic pentru învățământul deschis la distanță, Ed. Polirom, Iași, 2000
12. **Gherguț, Alois,** Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Ed. Polirom, Iași, 2000.

13. **Gilbert, Patricia**, Copiii hiperactivi cu deficit de atenție, Ed. Polimarc, București, 2003
14. **Lapoșina, Emilia**. Relatări cu privire la consilierea părinților copiilor cu dizabilități / E. Lapoșina // Международная научно-практическая конференция, посвященная 20-летию Комратского Государственного Университета «Наука. Культура. Образование», 11 февр. 2011 год. – Комрат, 2011. – P. 208-211.
15. **Luchian, Ivan**. Tendințele internaționale ale dezvoltării private banking / I. Luchian // Băncile în economia concurenței, incertitudinii, inovării și integrării : Simp. șt.-practic intern., 19 apr. 2013, Chișinău. – Chișinău, 2013, . – Vol.1. . – P. 211-221.
16. **Pascaru-Goncear, Valeria**. Abordări practice ale activității de consiliere psihopedagogic? / V. Pascaru-Goncear // Studia Universitatis. Seria Științe ale Educației. – 2014. – Nr 5(75). – P. 22-26.
17. **Toma, Sergiu**. Adaptarea psihosocială a copiilor cu cerințe educaționale speciale în instituții de învățământ secundar general / S. Toma // Optimizarea învățământului în contextul societății bazate pe cunoaștere : Materialele conf. șt. intern., 2-3 noiem. 2012, Chișinău. – Chișinău, 2012. – P. 392-394.
18. **Vasian, Tatiana**. Asistența social-psihologică a familiei copilului cu dizabilități / T. Vasian // Pledoarie pentru educație - cheia creativității și inovării : Materialele conf. șt.-intern., 1-2 noiemb. 2011, Chișinău. – Chișinău, 2011. – P. 171-174.
19. **Vasian, Tatiana**. Intervenția psihologică în vederea schimbării atitudinilor parentale ca moralitate de prevenție a comportamentului dezadaptiv la copilul cu dizabilități / Tatiana Vasian// A IX-a conferință internațională științifico-practică a psihologilor „Profilaxia tulburărilor comportamentale la minori: inovații, provocări și tendințe în educația modernă”, 24-25 mai, 2013. – Chișinău, 2013. – P. 116-119.
20. **Verza, Emil**. Psihopedagogie specială, București, EDP, 1996
21. Hai să comunicăm. Manual pentru persoanele implicate în lucrul cu copii cu dificultăți, Știința , Chișinău, 2004, 18 p.
22. Comunicarea. Volumul 1. Manual pentru persoanele implicate în lucrul cu copii cu dificultăți, , Știința , Chișinău, 2004, 24 p.
23. Evaluarea. Volumul 2. Manual pentru persoanele implicate în lucrul cu copii cu dificultăți, Știința , Chișinău, 2004, 15 p.
24. Planificarea obiectivelor. Volumul 3. Manual pentru persoanele implicate în lucrul cu copii cu dificultăți, Știința , Chișinău, 2004, 28 p.
25. Handicapul mintal. Volumul 4. Manual pentru persoanele implicate în lucrul cu copii cu dificultăți, Știința , Chișinău, 2004, 61 p.
26. Paralizie cerebrală. Volumul 5. Manual pentru persoanele implicate în lucrul cu copii cu dificultăți, Știința , Chișinău, 2004, 65 p.
27. Dereglări ale auzului. Volumul 6. Manual pentru persoanele implicate în lucrul cu copii cu dificultăți, Știința , Chișinău, 2004, 64 p.
28. Incapacitățile multiple. Volumul 7. Manual pentru persoanele implicate în lucrul cu copii cu dificultăți, Știința , Chișinău, 2004, 52 p.
29. Dificultăți specifice ale vorbirii. Volumul 8. Manual pentru persoanele implicate în lucrul cu copii cu dificultăți, Știința , Chișinău, 2004, 24 p.
30. Jocul. Volumul 9. Manual pentru persoanele implicate în lucrul cu copii cu dificultăți, Știința , Chișinău, 2004, 33 p.
31. Comunicarea în situații cotidiene. Volumul 10. Manual pentru persoanele implicate în lucrul cu copii cu dificultăți, Știința , Chișinău, 2004, 24 p.

32. Lucrul în grup. Volumul 11. Manual pentru persoanele implicate în lucrul cu copiii cu dificultăți, Știința, Chișinău, 2004, 25 p.
33. Conlucrarea cu sistemele educaționale. Volumul 12. Manual pentru persoanele implicate în lucrul cu copiii cu dificultăți, Știința, Chișinău, 2004, 23 p.
34. **Бондаренко, Г. И.** Я-концепция человека с инвалидностью / Г. И. Бондаренко // Дефектология. – 2006. – № 5. – Р. 36-40.
35. **Коротких, М. Ю.** Комплексное психолого-медико-социальное сопровождение детей с эпилепсией / М. Ю. Коротких, А. Я. Юдилевич // Дефектология. – 2008. – № 6. – Р. 20-28.
36. **Молчанова, О. Б.** Опыт психолого-педагогического сопровождения детей с тяжелыми нарушениями опорно-двигательного аппарата / О. Б. Молчанова, Е. В. Сычева, В. А. Шубина // Вестник психосоциальной и коррекционно-реабилитационной работы. – 2015. – № 1. – Р. 77-84.
37. **Петрова, Татьяна Васильевна.** Проблема адаптации лиц с ОВЗ в зеркале современной психологии / Т. В. Петрова // Социально-гуманитарные знания. – 2016. – № 1. – Р. 277-284.
38. **Радугин, Дмитрий Сергеевич.** Методологические аспекты исследования жизненного мира инвалида / Д. С. Радугин // Социально-гуманитарные знания. – 2015. – № 5. – Р. 227-238.
39. **Шемина, Т.** Психологическая составляющая условий организации образовательного процесса лиц с ограниченными возможностями здоровья / Т. Шемина // Учитель. – 2014. – № 2. – Р. 67-68.
40. <file:///D:/Lucru%20documente/APsih.%20dezabilitat/21931834-Emil-Verza-Psihopedagogie-Speci.pdf>

Chestionar evaluare finală

1. Specificați conceptele de bază în asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități
2. Expuneți etiologia și clasificarea dizabilităților
3. Caracterizați modelele de bază în asistența psihosocială a persoanelor cu dizabilități.
4. Analizați dezvoltarea psihică și învățarea în cazul persoanelor cu dizabilități
5. Evaluați relația învățare- dezvoltare la copiii/elevii cu diferite categorii de deficiențe.
6. Caracterizați dezvoltarea compensatorie, formele
7. Analizați relația comunicare-personalitate-comportament la persoanele cu dizabilități
8. Determinați specificul psihodiagnosticului persoanelor cu dizabilități
9. Caracterizați tipurile de recuperare a persoanelor cu dizabilități
10. Evaluați particularitățile personalității persoanelor cu dizabilități fizice.
11. Caracterizați asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități fizice
12. Determinați etiologia și clasificarea deficienței de intelect
13. Analizați structura personalității cu deficiențe de intelect
14. Analizați particularitățile dinamicii dezvoltării psihice ale deficientului mintal

15. Caracterizați asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități intelectuale
16. Tulburările de învățare: delimitări conceptuale
17. Analizați factorii care determină dificultățile de învățare
18. Evaluați cauzele și formele tulburărilor de comportament
19. Caracterizați asistența psihologică a persoanelor cu tulburări de comportament
20. Determinați etiologia deficiențelor de vedere, clasificarea
21. Analizați particularitățile dezvoltării psihice și fizice la deficienții de vedere din perspectiva mecanismelor compensatorii
22. Determinați specificul compensației intersistemice și intrasistemice a deficiențelor de vedere
23. Caracterizați asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități vizuale.
24. Determinați etiologia, gradele și tipurile deficiențelor de auz
25. Prezentați particularitățile dezvoltării psihice și fizice la deficienții de auz din perspectiva mecanismelor compensatorii.
26. Caracterizați asistența psihologică a persoanelor cu dizabilități auditive
27. Determinați etiologia și clasificarea tulburărilor de limbaj
28. Caracterizați tulburările de pronunție, ritm și de voce
29. Caracterizați tulburările limbajului bazate pe disfuncții psihice, citit-scris, polimorfe
30. Prezentați particularitățile personalității persoanelor cu tulburări de limbaj.
31. Caracterizați asistența psihologică a persoanelor cu tulburări de limbaj
32. Specificați formele și cauzele deficiențelor multiple
33. Analizați deficiențele multiple în sindroamele handicapului de intelect
34. Elaborați profilul psihologic al persoanei cu surdo-cecitate
35. Determinați etiologia și formele autismului
36. Elaborați profilul psihologic a copilului cu autism
37. Caracterizați asistența psihologică a copiilor cu autism
38. Elaborați portretul psihocomportamental al persoanelor cu ADHD
39. Analizați etiologia și formele ADHD
40. Caracterizați asistența psihologică a persoanelor cu ADHD